

D. Voorhoof, "Hoofddredacteur veroordeeld wegens foute opinie"

In : De Juristenkrant 2013/264, 262

[http://www.kluwer.be/files/communities/legalworld/20130130\\_Code\\_Juristenkrant2.html](http://www.kluwer.be/files/communities/legalworld/20130130_Code_Juristenkrant2.html)

## Hoofddredacteur veroordeeld wegens foute opinie

*Het vonnis van de rechtbank van Mechelen dat Yves Desmet (De Morgen) veroordeelde wegens diens felle kritiek aan het adres van de Antwerpse procureur-generaal werd de voorbije dagen druk besproken in kringen van journalisten, rechters, parketmagistraten en advocaten. Het vonnis lijkt wel zout op de wonde in het spanningsveld tussen media en justitie. Een korte (opiniërende) analyse.*

De hoofddredacteur van De Morgen werd veroordeeld tot één euro schadevergoeding omdat de Antwerpse procureur-generaal op onrechtmatige wijze over de mangel werd gehaald. Dat gebeurde in een opiniestuk in De Morgen en tijdens een vraaggesprek met Yves Desmet op ATV. Desmet deed de uitval naar de Antwerpse procureur-generaal in januari 2012 naar aanleiding van de zgn. parketoorlog in Antwerpen in de strijd tegen de fiscale fraude in de diamantsector.

### De vrouw van Yves tegen Yves

Bijzonder in deze zaak is dat niet de procureur-generaal, Yves Liégeois, maar zijn echtgenote, zelf ook magistraat, de rechtsvordering tegen Yves Desmet instelde. En nu is er dus een uitspraak in die toch wat bizarre zaak. Door de kritiek in De Morgen en op ATV aan het adres van Antwerpse procureur-generaal is volgens de Mechelse rechtbank schade toegebracht aan de eer en goede naam van de procureur-generaal en daardoor is meteen ook zijn hele familie, ergo inclusief zijn echtgenote, "blootgesteld aan de publieke verachting". De journalist wordt dus veroordeeld op vordering van een persoon die in het gewraakte artikel, noch van dicht, noch van ver, ter sprake kwam.

Men mag best van oordeel zijn dat Yves Desmet in zijn kritiek op de Antwerpse procureur-generaal wel heel fel van leer is getrokken. Een procureur-generaal associëren met partijdigheid en klassenjustitie is niet min. Bovendien ging Desmet er nogal ongegeneerd vanuit dat de procureur-generaal de diamantsector een hand boven het hoofd wilde houden en dat de huiszoeking bij één van de speurders ook in dat licht moest gezien worden. Desmet schreef o.a. dat Liégeois een schikking wilde treffen met de diamantsector en hen wou toelaten "zo hun proces af te kopen". Desmet eindigde zijn stuk met een flinke uitsmijter : "Je zou het haast een "schijn van partijdigheid" kunnen noemen". Of ... "pure klassenjustitie".

Maar het ging dan ook om een opiniestuk, op de opiniEPagina's van De Morgen, waarvan het kenmerk precies is dat gepolemiseerd wordt, dat de kritiek scherp geformuleerd wordt om verder debat uit te lokken. De essentie van een opiniestuk is precies dat een problematiek vanuit een bepaalde gezichtshoek fel wordt belicht. In dit geval was daar ook alle reden toe, want binnen het Antwerpse parket bleken duidelijk niet alle neuzen in dezelfde richting te staan bij het bestrijden van de diamantfraude, ongetwijfeld een thematiek met een belangrijke maatschappelijke impact. Er waren toen immers aanwijzingen dat de Antwerpse procureur-generaal aanstuurde op een minnelijke schikking met de diamantsector, terwijl andere leden van het parket meenden dat het ging om criminele fraude en de zaak daarom voor de strafrechter moest worden gebracht. De zaak was ongetwijfeld veel complexer dan wat men toen als journalist kon inschatten. In het rapport dat

twee maand later werd gepubliceerd, na een onderzoek door de Hoge Raad voor de Justitie, wordt overigens wel de “negatieve spiraal waarin de verhouding tussen de procureur-generaal en de procureur des Konings was terechtgekomen”, bevestigd. Het rapport maakt ook melding van de tegengestelde zienswijzen betreffende de aanpak van de fraude, waarbij het parket-generaal “zich liet leiden door een zorg voor het beheersbaar houden van de omvang van het dossier”, en de geviseerde substituut als “vervolgingsgezind” wordt gekwalificeerd. Ondertussen, zo bevestigt het rapport van de Hoge Raad, legden de advocaten van de diamantsector contact met het Antwerpse parket-generaal, aansturend op een minnelijke schikking (Verslag Hoge Raad voor de Justitie, 27 maart 2012). De reden van de huiszoeking bij de “vervolgingsgezinde” substituut bleek, volgens het rapport van de Hoge Raad, evenwel een andere dan wat Desmet had gesuggereerd.

### **Vrijheid van meningsuiting ‘geenszins beperkt’?**

Desmet steunde zijn opiniestuk dus wel op een voldoende feitelijke basis, alleen bleek hij, achteraf gezien, een en ander wat voortvarend of misplaatst te interpreteren. Voor de Mechelse rechtbank is er evenwel geen twijfel mogelijk : wat Yves Desmet in zijn opiniestuk publiceerde is juridisch onrechtmatige journalistiek en zijn opiniestuk stelt bewust de procureur-generaal in een negatief daglicht. De suggestie van partijdigheid en vooral het woord “klassenjustitie” is een brug te ver. Punt uit, met persvrijheid heeft dit niets te maken. Het vonnis poneert letterlijk dat de rechtbank met de veroordeling van Desmet “geenszins de vrijheid van meningsuiting van wie dan ook beperkt”. Daarmee gaat de rechtbank wel regelrecht in tegen de rechtspraak van het Europees Mensenrechtenhof en van het Belgische Hof van Cassatie dat een rechtelijke veroordeling, zelfs tot één euro schadevergoeding, weldegelijk beschouwt als een beperking van de expressievrijheid en dus als een overheidsinmenging die enkel toegestaan is als die sanctionering “nodig is in een democratische samenleving”. Voor de rechtbank is essentieel dat het opiniestuk bij het publiek de indruk wekt van een corrupte of partijdige procureur-generaal en dat de termen waarmee die indruk is gewekt “volstrekt onnodig waren om de opinies van Desmet weer te geven”. Het is evenwel niet aan de journalist om te bewijzen dat bepaalde termen of waardeoordelen “nodig” waren om zijn zienswijze te vertolken. Het is aan de rechtbank om te argumenteren waarom de veroordeling wegens een bepaald journalistiek artikel in deze context “nodig” was in een democratische samenleving. Het volstaat dat felle en provocerende waardeoordelen in persartikels enige feitelijke basis hebben, hier in dit geval het gerommel in het Antwerpse parket naar aanleiding van het onderzoek naar de diamantfraude. Artikel 10 EVRM beschermt niet enkel de vrijheid om opinies te uiten, maar ook de manier waarop die opinies of waardeoordelen zijn uitgedrukt. Elke vorm van overheidsinmenging, ook die door een rechtbank, moet de strenge toets van artikel 10, tweede lid kunnen doorstaan. Het vonnis van de Mechelse rechtbank blijkt nochtans maar weinig inspiratie te putten uit de rechtspraak van het Straatsburgse Hof inzake expressievrijheid, media en journalistiek. Het vonnis gaat ook klungelig om en heeft te weinig aandacht voor het onderscheid tussen aantijgingen van precieze feiten en waardeoordelen of opinies. Al moet worden meegegeven dat de twee niet altijd duidelijk uit mekaar te halen zijn. Ook niet in de voorliggende zaak.

We hebben wel al vaker stevige conflicten gehad tussen de journalistiek en justitie. Met dit vonnis lijkt de oude strijdbijl weer helemaal opgegraven. De zaak komt nu overigens als een boemerang terug terecht in Antwerpen, want de advocaat van Yves Desmet en De Morgen, meester Geert Glas, liet weten dat beroep wordt aangetekend. De hete aardappel ligt straks dus ... in het hof van beroep

te Antwerpen. Het is alvast uitkijken wat in toepassing van art. 764, 4° Ger.W. het advies van het parket-generaal zal zijn in deze “burgerrechtelijke vordering ingesteld wegens een drukpersmisdrijf”.

*Dirk Voorhoof is gewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent. Hij publiceerde eerder voor de Koning Boudewijnstichting het rapport “De Relatie tussen Media en Justitie”.*